

Křížová cesta ve Francii, obec Bédougnon

REKORDY KŘÍŽOVÝCH CEST

Milí čtenáři, nenechte se zmást. I když tomu název trochu napovídá, není tento článek dalším pokračováním rubriky rekordů a kuriozit. Před nedávnem začala doba postní, pro niž je typický obřad křížové cesty. Jak tedy obřad křížové cesty vznikl? Jaké zajímavosti jsou s křížovými cestami spjaté? A co mají s křížovou cestou společného františkáni? O tom, že obřad křížové cesty nemusí být jen nudnou postní nutností, se dozvíte více právě v tomto článku.

Jeruzalémská tradice

Tradice křížových cest vznikla díky tomu, že si první křesťané v Jeruzalémě už od dávných dob připomínali poslední cestu Pána Ježíše a mezi lidmi se předávaly i různé informace o tom, s kým a s čím se Kristus na své cestě na Kalvárii potkal. Postupně se počet těchto zastavení ustálil na čísle čtrnáct. Na jeruzalémské křížové cestě má každé zastavení své konkrétní místo, často u některého z jeruzalémských chrámů. Za zmínku stojí, že zastavení číslo 10–14 už se nachází přímo u chrámu Božího hrobu, který dnes leží právě na pahorku Golgota. I když dnešní trasa křížové cesty v Jeruzalémě určitě neodpovídá původní trase, kterou se ubíral Kristus, je hojně vyhledávána poutníky, kteří se jí vydávají až k chrámu Božího hrobu.

Dostavení u zastavení

Každý ví, že křížová cesta má čtrnáct zastavení. Maximálně je v některých kostelích znázorněno jako patnácté zastavení ještě Kristovo slavné vzkříšení, někde je zase na úplném začátku vyobrazena i poslední večeře Pána Ježíše s učedníky. K dnešnímu počtu zastavení však křížová cesta prodělala zajímavý vývoj. Na počátku si první křesťané v Jeruzalémě

připomínali pouze dvě místa – první u domu Pilátova, kde byl Pán Ježíš odsouzen. A druhé na Golgotě jako místo ukřižování. Postupně vznikala další zastavení, jimiž měly být připomenuty jednotlivé události křížové cesty, jak byly tradovány mezi lidmi. Ve středověku sestávala křížová cesta především v germánských zemích ze sedmi zastavení, která měla připomínat údajných sedm Ježíšových pádů. Ani z toho však nelze dělat pravidlo. Například křížová cesta v německém Bambergu, pocházející z roku 1504, má totiž zastavení devět.

Dnešní podoba se čtrnácti zastaveními se začala rozšiřovat teprve kolem roku 1600, přičemž poslední dvě zastavení přidal španělský františkán Antonius Daza v roce 1625. Na konci 17. století se pak příběh křížové cesty ve čtrnácti obrazech začal objevovat jako součást zařízení kostelů.

Co do počtu zastavení vévodí všem křížovým

cestám patrně ta na poutním místě Maria Loreto u Chebu, která je lemována devětadvaceti zastaveními.

Za vše mohou františkáni

Na rozšíření čtrnáctidílného vyobrazení křížové cesty a samotného obřadu do kostelů měli rozhodující podíl františkáni, kterým byla od 13. století svěřena do správy oblast Svaté země. Už o století později procházela Jeruzalémem pod vedením františkánů procesí, která se ubírala údajnou poslední cestou Krista směrem na Golgotu. Právě skrze františkány i přítomné poutníky se pobožnost křížových cest dostala do Evropy a postupně se stala nedílnou součástí katolické víry. Největším průkopníkem křížových cest pak byl svatý Leonard Portomauricijský. Sám jich zřídil 572. Nikoho asi nepřekvapí, že i svatý Leonard patřil k františkánům.

Papežská křížová cesta

Asi časově nejdelší obřad křížové cesty probíhá vždy o Velikonocích v Římském koloseu za přítomnosti Svatého otce (poslední křížová cesta pod vedením papeže Františka zde trvala bezmála tři hodiny). Tento velikonoční zvyk obnovil papež Pavel VI. v roce 1964 a každoročně je kladen velký důraz na texty, které pobožnost křížové cesty v koloseu budou doprovázet. Někdy si je papežové skládají sami, jako třeba papež Jan Pavel II. v roce 1984. Jindy bývají použity meditace a myšlenky předešlých papežů či významných světců a teologů.

Spojení kolosea a křížové cesty přitom vzniklo už o několik století dříve. Čtrnáct zastavení křížové cesty v koloseu vytesal již zmíněný Leonard Portomauricijský v roce 1750. Učinil tak na přání papeže Benedikta XIV., který chtěl zasazením výjevů křížové cesty do zdi kolosea vzdát hold všem křesťanům padlým v období antiky.

Křížové cesty a umění

Motiv křížové cesty vždy přitahoval i řady umělců. Snad nejznámější zhudebnění je od Franze Liszta, který v letech 1878–1879 ztvárnil čtrnáct zastavení křížové cesty pro sbor a sólové hlasy doprovázené varhanami či klavírem.

Poslední zastavení Jeruzalémské křížové cesty (v pozadí kupole chrámu Božího hrobu)

S příběhem křížové cesty pracoval i známý polský básník a publicista Wojciech Wencel, který křížovou cestu ztvárnil jako básnickou meditaci s dovětkem „Velké pátky 20. století“.

Křížová cesta pro maratonce

Pokud se člověk chce pomodlit celou křížovou cestu mezi městy Nový Jičín a Štramberk v Moravskoslezském kraji, nezbyvá mu, než ujít více než sedm kilometrů. Právě tolik totiž měří trasa křížové cesty, kterou zde zbudovali už v 17. století jezuité.

Unikátní je svou délkou v rámci České republiky i křížová cesta v Nejdku u Karlových Varů, která měří 1 600 metrů. Kurióznější je ale její poloha. Tato křížová cesta, která byla vybudována v polovině 19. století a obnovena teprve roku 2008, totiž leží na svahu Křížového vrchu a je ze tří stran obklopena městskou zástavbou.

Český Řím(ov)

Unikátní křížovou cestu mají i v jihočeské vesnici s příznačným názvem Římov. Zdejší křížová cesta je velice netradiční už svými pětadvaceti zastaveními. Zároveň – a zde prosím o pozornost – ji nenechal postavit františkán. Poutní místo s loretánskou kaplí a křížovou cestou vzniklo v Římově na popud jezuitu Jana Gurreho. Největší raritou jsou však jednotlivá zastavení. Ta totiž až na výjimky nenesou pojmenování, na jaká jsme zvyklí. Pokud bychom se touto křížovou cestou vypravili, dostaneme se postupně například k zastavení „Poslední večeře“, „U smutné duše“, „Kaplička U Jidáše“ či „Kapse Velký Pilát“.

Děti mají pod čepicí

Originální křížová cesta vznikla před nedávnem ve středočeských Počepicích. Na rekon-

Římské Koloseum

strukci křížové cesty vedoucí na místní vrch Radešín se zde podílely děti ze základní školy v nedalekých Sedlčanech. Křížovou cestu v Počepicích tvoří čtrnáct kamenných křížů. Ty byly v roce 2001 zrestaurovány a sedlčan-

ské děti pak každé zastavení doplnily výjevem z poslední cesty Pána Ježíše malovaným na sklo. Jedná se tak oficiálně o první „dětskou“ křížovou cestu na našem území.

Josef Lavička

Čtvrté zastavení křížové cesty v Terchově, Slovensko

ZDROJE:
<http://www.wikipedia.org>
<http://izrael.svetadily.cz/clanky/Jeruzalem-Krizova-cesta>
<http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-ostrava/zpravy/233228-na-novojicinsku-ozila-zapomenuta-krizova-cesta/>
<http://www.rimov.cz/pamatky/krizova-cesta/>
<http://www.sedlcansko.cz/products/krizova-cesta-pocepice/>
<http://polskyinstitut.cz/?d=program&i=90>

Křížová cesta u Svatého Jakuba, Rakousko